

Analyse

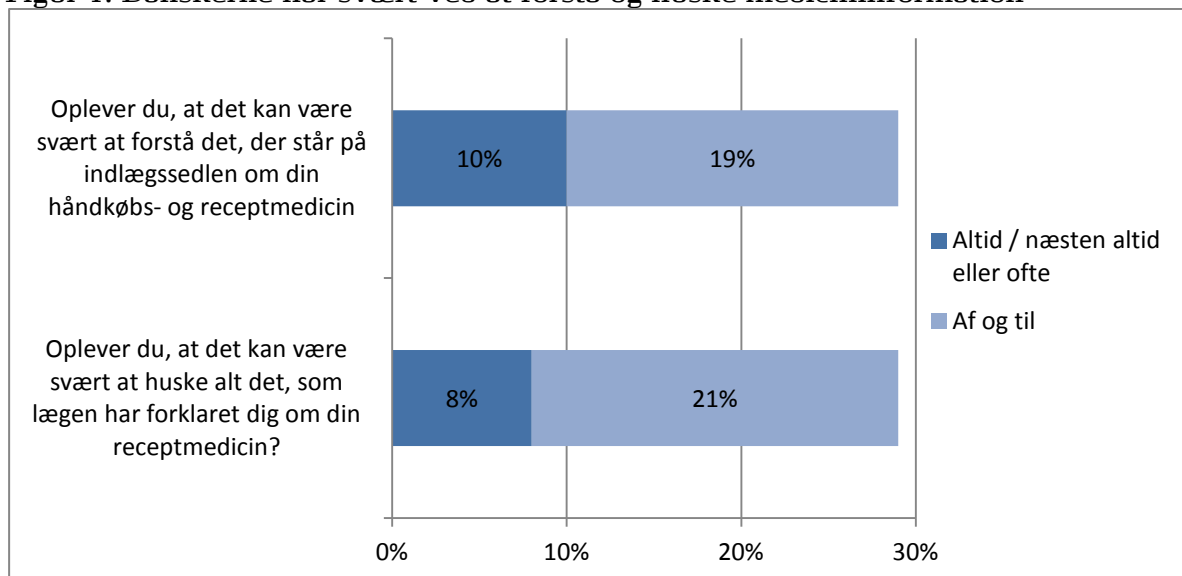
Utryghed og manglende viden om medicin hos udsatte borgere

Arbejdsløse, førtidspensionister og andre udsatte borgere har svært ved at forstå og huske medicininformation. Samtidig ved de lavest uddannede danskere mindst om deres medicin, og hvordan den virker. Den manglende viden om medicin kan føre til, at folk bliver utrygge ved at anvende medicin – eller helt undlader at tage den, hvilket kan få direkte sundhedsskadelige konsekvenser. Det fremgår af en ny meningsmåling foretaget af MEGAFON for Danmarks Apotekerforening

Udsatte borgere bruger mere medicin¹, og de har sværere ved at bevare overblikket over deres medicin. Borgernes evne til at læse og bruge sundhedsinformation, som f.eks. indlægssedler, og følge lægens behandlingsvejledning er vigtig for at få det ønskede resultat af behandlingen. 10 procent af danskerne oplever altid eller ofte, at det er svært at forstå, hvad der står på indlægssedlen om den købte medicin. Yderligere 19 procent oplever af og til, at det kan være svært.

8 procent af danskere oplever altid eller ofte, at det kan være svært at huske det, lægen har forklaret om receptmedicinen. Yderligere 21 procent svarer, at de af og til oplever det. Forsinkelsen mellem lægens diagnosticering og rådgivning af patienten ved konsultationen og tidspunktet for den påbegyndte behandling kan resultere i usikkerhed for den enkelte borger, når medicinen hentes på apoteket.

Figur 1. Danskerne har svært ved at forstå og huske medicininformation



Kilde: MEGAFON, oktober 2013.

Udsatte grupper oplever i endnu højere grad, at det af og til eller altid er svært at forstå medicinens indlægsseddel. Hele 34 procent af arbejdsløse og førtidspensionister svarer dette.

¹ Jf. [AE-Rådet: "Stor forskel i danskernes medicinforbrug"](#), 15. oktober 2013.

En ny ph.d.-afhandling fra Aarhus Universitet² bekræfter Danmarks Apotekerforenings tal og påpeger, at mange almindelige mennesker har svært ved at forstå indlægssedlerne.

Det sundhedsfaglige personale på landets apoteker tilbyder medicinbrugere rådgivning og vejledning i forbindelse med medicinudlevering for at sikre, at brugerne ved, hvordan medicinen skal bruges korrekt. Tidligere undersøgelser har vist, at apotekerne årligt finder og retter over 100.000 fejl i lægernes recepter. Ni ud af ti af dem, der kommer på apoteket, er tilfredse med den rådgivning og vejledning, som de modtager her.

De lavest uddannede danskere ved mindst om deres medicin

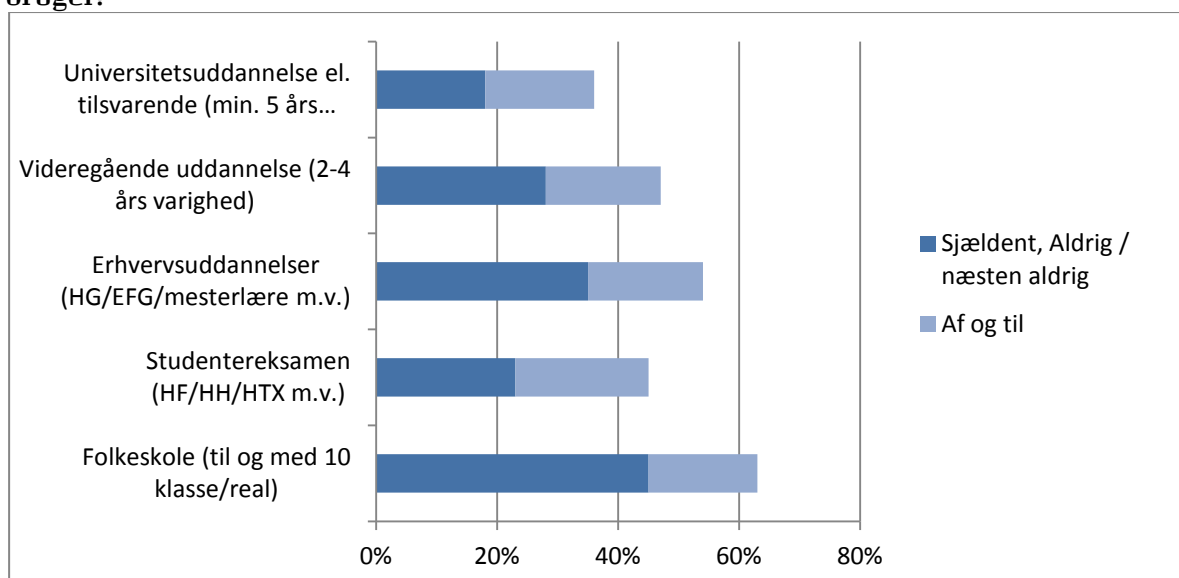
Apotekerne tilbyder altid borgerne den billigste lægemiddelpakning med samme indholdsstof. 18 millioner gange om året substituerer apotekerne det lægemiddel, som lægen har ordineret, til en billigere variant. Det sparer i alt danskerne for over 2 milliarder kroner årligt. Men nogle borgere kan blive forvirrede og utrygge, når navn, form og farve på deres medicin kan skifte, selv om indholdsstoffet er det samme. Hvis frygt for substitueret medicin fører til forkert anvendelse af medicinen, kan det få alvorlige konsekvenser. Derfor er det godt at kende navnet på medicinens aktive stof.

Som noget nyt begynder apotekerne sidst på året at skrive navnet på medicinens aktive indholdsstof på etiketter, der klistres på pakningerne. Så bliver det lettere for borgerne at holde styr på indholdet i den medicin, som de indtager. Det kan være med til at formindske borgerens usikkerhed ved at anvende substitueret medicin. Det kan derfor være med til at mindske risikoen for, at medicinen bruges forkert.

Personer med det højeste uddannelsesniveau har de bedste forudsætninger for at forholde sig til de oplysninger, som står i indlægssedlerne og uden på pakningerne.

Undersøgelsen bekræfter, at det især er de ufaglærte (45 %) med folkeskolen som højeste uddannelse og personer med en erhvervsuddannelse (35 %), som ikke har så stor viden om indholdet af den medicin, de anvender.

Figur 2. "Kender du navnet på det aktive stof i al den håndkøbs- og receptmedicin, du bruger?"



Kilde: MEGAFON, oktober 2013.

² Jf. [Matilde Nisbeth Jensen: Ph.D.-afhandling: "Translators of Patient Information Leaflets", 2013.](#)

Apotekerne giver alle patienter mulighed for at få rådgivning og vejledning om deres medicin. Undersøgelsen viser, at det især er ufaglærte og personer med en erhvervsuddannelse, som benytter sig af muligheden og oftest anvender apoteket til rådgivning om deres medicin.

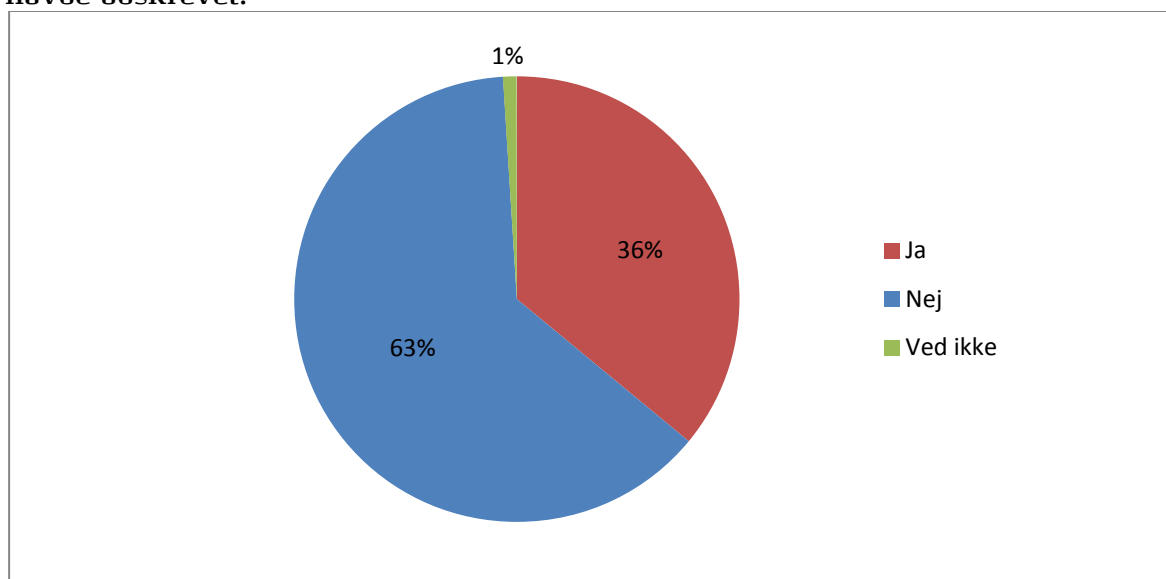
Mange danskere har undladt at tage deres medicin

Udsatte borgere bruger mere medicin, og de kan have sværere ved at bevare overblikket over deres medicin. Det gælder især folk med lav indkomst og uddannelse.

En tredjedel af alle kronisk syge tager ikke deres medicin, som lægen har anvist. Hjertermedicin, der hver dag redder liv, kan medføre indlæggelse, hvis borgeren misforstår lægen og tager forkert dosis.

Undersøgelsen viser, at dette er et reelt problem. Over en tredjedel af danskerne (36 %) har prøvet at undlade at tage den medicin, lægen havde ordineret. Dette er mest udtalt for de svageste grupper. Eksempelvis har næsten hver anden (45 %) førtidspensionist undladt at tage sin receptpligtige medicin.

Figur 3. "Har du nogensinde ladet være med at tage din receptmedicin, som lægen havde udskrevet?"



Kilde: MEGAFON, oktober 2013.

Yderligere har 27 procent af førtidspensionisterne ikke villet tage medicinen på grund af bivirkningerne.

Utryghed og manglende viden fører til fejl i medicinindtag

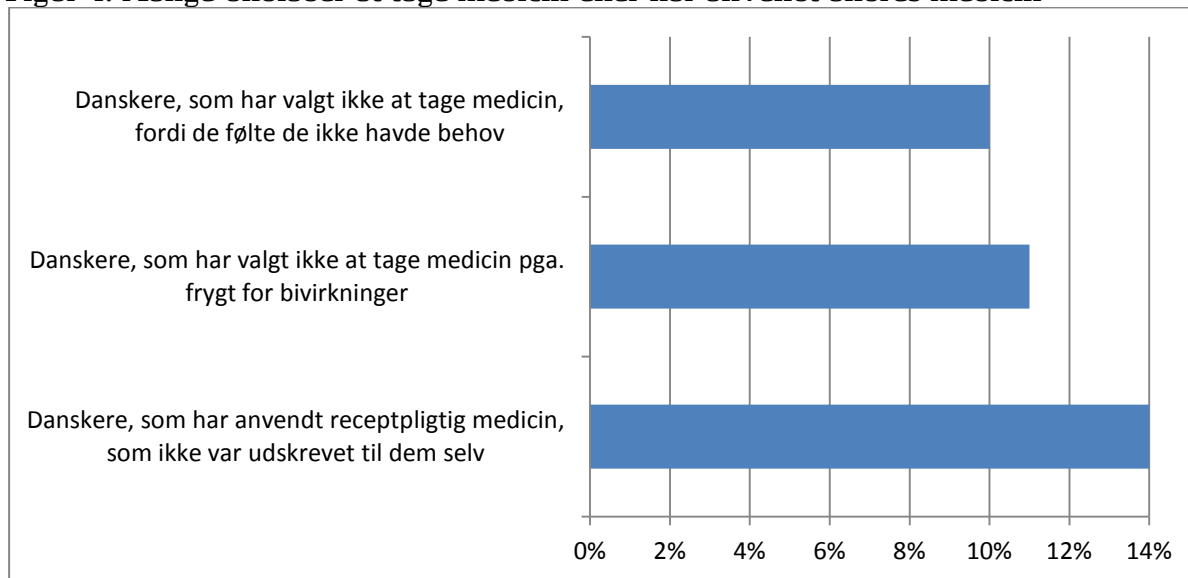
For at medicinen skal virke, er det vigtigt, at den tages, som lægen har angivet. Det er ikke altid tilfældet, og det kan der være flere årsager til. Utryghed for at få bivirkninger samt manglende viden om medicinen er typiske årsager.

Nogle bruger medicinen uregelmæssigt eller glemmer helt at tage den. Mere end hver tiende (11 %) har således valgt ikke at tage sin receptpligtige medicin pga. frygt for bivirkninger.

Hver tiende dansker (10 %) har undladt at tage sin receptpligtige medicin, fordi han/hun ikke mente, han/hun havde behov for medicinen.

Hver syvende dansker (14 %) har anvendt receptpligtig medicin, som ikke var udskrevet til dem selv. Receptpligtig medicin er udskrevet til en specifik person som en del af et behandlingsforløb. Det kan derfor have negative konsekvenser for éns sundhed, hvis man indtager andres medicin.

Figur 4. Mange undlader at tage medicin eller har anvendt andres medicin



Kilde: MEGAFON, oktober 2013.

23 procent af førtidspensionisterne er blevet forvirret af, at medicinens navn og udseende varierer ved medicinskift, og 12 procent er blevet mindre trygge ved at tage medicinen. Medicin, som ikke tages, virker ikke. Det er med til at forringe effekten af medicinen og fæstholde borgeren i sygdom.

Hvis borgeres medicinindtag styres af utryghed og frygt for bivirkninger mv., kan det få sundhedsskadelige konsekvenser. Det er derfor vigtigt, at danskerne har god adgang til at søge råd og vejledning om deres medicin.

Apotekernes sundhedsfaglige personale giver kunderne støttende råd og vejledning i, hvordan og hvornår de skal indtage medicin. Samtidig tilbyder apotekerne onlinerådgivning om medicin døgnet rundt. Apotekerne samarbejder også allerede med en række kommuner om at tilbyde borgere gennemgang af deres forbrug af medicin. Det er med til at nedbringe borgernes utryghed og forøge deres viden om den anvendte medicin.

Fakta om undersøgelserne bag rapporten: I perioden fra 9. oktober – 14. oktober 2013 foretog analyseinstituttet MEGAFON en borgerundersøgelse for Danmarks Apotekerforening. Undersøgelsen er gennemført med et panel bestående af 86 procent internetbesvarelser og 14 procent telefoninterview. I alt 1.081 personer på 18 år eller derover besvarede spørgsmålene.